

Kedves édesanyám!

Enyhén szalldogál a hó, amikor a sorokat írom. Hosszu hónapok, évszakok után, bevallom, kicsi lúcsa azzal kezdeni levelet, hogy élek, de tudom, ez most minden-nél fontosabb Neked. Pedig ren-geteg kérdésem lenne...

Nem tudom, eér-e Hozzád ez a levél. Kedd reggelen, folyó zu-gásban, géppuska tüzeiben, le romboit falu csöndjében álmodtam össze minden sorát. S ha a sötét könyörtelensége folytán nem olvashatnád el, elolvassa majd más magyar Anya, mert amit közölni szeretnék Veled, az nemcsak a mi földszintes szobánk lakóinak szól.

Nem akarok rémisztetni elmúlt napok történetével — elég volt Neked Budapest nyolchetes ostroma — csak annyit, hogy sok mindent megtanultam. Csöndes időkben három életem át sem gazdagodhattam volna így meg. Édesanyám, Te tudod, mi akkor is csak érzésben voltunk gazdagok, amikor még mindnyájan együtt ültünk az ilyen januári napokon a kályha körül. Most egészségben, dolgozva, új munkára készen élek három hónapja itt a Tiszánál, amely csörfő habocskáival befagyott, anélkül, hogy felfelt adhattam volna Számodra. Anélkül, hogy megújíthattam volna: várjátok, mert akik karácsony napján a pincék dermesztő mélyébe kergettek benneteket, már Berlin felé hátrálnak és nin-csen elő, amely visszaparancsolhatná őket Európa országaiba.

Az orosz csapatok néhány napja felszabadították Pestet és Budán is csak körzetekben folyik a harc. Vajon kinéz-e a földszintes ablakon olykor, figyelsz-e éjjel a zörgetésre, ha az ágyuk tompa dörmögése, az aknavetők sivító zenéje a tulsó parton kissé alább-hagy? Vajon ott van-e Apám, hogy védelmezzen a fagytól és éhségtől?

Lehet, hogy mindez képzelődés: már nem nézel ki az ablakon, nem figyelsz az éjszakai zörgetésekre és ahol sok-sok magyar Anya pi-he-n a kő alatt, hódunyhában, ott felszel Te is, dolgoz kezeidet összekulcsolva, békésen és sért-hetetlenül.

Én mégis hiszek! Nyolc hét óta írom a világ rádiójelentéseit, amely mind a mi fővárosunk pusztulásáról beszél. Sok száz kilométeren át láttam a csöndes, kihalt városokat, ahonnan a német csapatok kivonultak. És mégsem tudom elképzelni, hogy kövebe fulva találjam azt a lakást, amit évtizedek óta olyan gondosan tisztogatsz a portól és sűrűn eltörök egy régi pohár, vagy virágos váza. Lehet, hogy képzeled az egész, önző álom, s a mi utcánkban is csak csupaszon verdesnek a villanydrótok a kövek felett.

De én mégis hiszek! Örültem és elpusztíthatatlanul hiszem, hogy várni fogsz a sárga, kőkockás udvar aitájában. Nem hiszem, hogy elpusztult minden és üres utcát találok majd. Nem hiszem, hogy a szomszéd néni fogatlan szája olyan hirt motyoghat, amit a petrováci páncélos félelmetes üvöltése sem tudott pillanatig is e hiteit.

Hiszem, hogy a papirlapok, ha tépetten is, eljutnak Hozzád s nem baj, ha leszakad is az alá-írás róla.

Kedves Édesanyám! Most én is felveszem az eldobott kardot. Megkeresem, aki a földszintről lekergetett a pincébe és a magyar családok százait kergette a pusztulásba. Ne hidd, hogy mindez büntetlen marad s a romokból nem épül új otthon, új város. A felrobbantott hidak helyén még erősebb pillérek feszülnek majd s

a gyárkémények füstje, a vásár napi harangszó újra betölti életünket.

Édesanyám, dolgozni szeretnék. Érted, mert az élet segíteni kell! A halottakat befedi a csendes, könnyű hó, amely átöleli az Anyát, mint a féltő gyermek.

Szerető fia
Örvös Lajos

„Az egyház mindig a szabadság levegőjében tudta legjobban kifejtetni erőit”

Dr. Hamvas Endre megyéspüspök pásztorlevele a zsarnokság ellen

Dr. Hamvas Endre csanádi megyéspüspök egyházmegyéjének papságához rendkívül érdekes pásztorlevelet intézett az ujesztendő alkalmával. Pásztorlevelében többek között ezeket írja:

Dr. Hamvas Endre megyéspüspök. Tisztelendő Testvérek!

— Debrecenben ideiglenes kormány alakult „Magyar Nemzeti Kormány” címmel avégből, hogy az orosz hadsereg elfoglalt országrész, mely napról-napra kiegészül, ne álljon itt gazdátlanul és legyen, aki sorsunkat intézze, ügyünket képviselje.

— Az új kormány nyilatkozata Magyarország demokratikus átalakítását tüzte ki programjával. „Ennek megfelelően az Ideiglenes Nemzeti Kormány hatályon kívül helyezi az összes népellenes törvényeket és rendeleteket, valamint a zsidók elleni bárbar rendelkezéseket. Biztosítja a demokratikus szabadságjogokat: a sajtó-, gyülekezési és egyesülési szabadságot, az általános, egyenlő, titkos választójogot, a teljes vallásszabadságot.” Megnyugvásunkra szolgál e programrész, mert

az Egyház mindig a szabadság levegőjében tudta legjobban kifejtetni erőit és kétezer esztendő küzdelmeinek jórésze a zsarnokság és megkötöttség ellen folyt, akár a caesaropapizmus képében jelentkezett az, akár

üldöző törvények formájában.

— A Nemzeti Kormány „állami hitellel és más rendszabályokkal határozottan elősegíti a termelést.” Ezt is örömmel vesszük tudomásul és a magunk részéről megteszünk mindent a termelés zavartalan folytatása érdekében, buzdítva híveinket, tanácsokkal és jópéldával melléjük állva. A mezőgazdasági termelés, az ipar és a kereskedelem fellendülésének is alapja, azért tehát nem szabad vissza-riadni a legnagyobb erőfeszítéstől sem, hogy leküzdjük a háborús viszonyok következtében beállott nehézségeket és pótoljuk a veszteségeket.

Ime, Tisztelendő Testvérek, év vé-
rén közlöm ezeket a gondolatokat, de az új évre szolgáljanak programul. Hálát adunk Istennek, hogy nem bizonyultak valóznak a propaganda által hirdetett ujesztgetések az orosz hadsereg ellenséges magatartásáról. Egyházzal és papsággal szemben és bizalommal nézünk a jövő elé, meri tudjuk, ezen kedvező magatartás egy-
őszinte elvi álláspont megnyilvánu-
lása. Engedje a Mindenható, hogy az őszinte kölcsönös bizalom legyen urrá a népek között is és segítse már az új esztendőben annak a jobb és nemesebb világrendnek a megte-
remtését, melyet az emberiség leg-
jobbjai, különösen Szentatyánk, újra és újra meghirdettek és amely után a meggyötört emberiség epekedik.

Hol is kezdjük?

A háború végéhez közeledik, ezt érezzük minden megnyilvánulásában. Hogyan helyezkedhetik el a kialakuló új világban Magyarország? Ez a kérdés foglalkoztatja ma az ország minden becsületesen érző polgárát.

Eggyel legyünk tisztában: Az új-
jéépítés alapja minden körülmények között a gazdasági stabilitás és ezt csak a politikai stabilitáson keresz-
tül lehet elérni. A politikai stabili-
tást pedig csak a környező államok-
kal és a Szovjetunióval, valamint a
győztes hatalmakkal történő egyet-
értésben érhetjük el.

Magyarország nem volt szegény ország a mostani háború előtt sem. A földje termékeny, bizonyos meny-
nyiségű nyersanyaggal rendelkezett és ezeknek a felhasználása terem-
tette meg husz év alatt a magyar
ipart. Igaz, hogy sok termékben be-
hozatalra szorultunk, (fa, kősz, réz,
mangán stb.) viszont vannak álla-
mok, mégpedig igen jól prosperáló
államok Európában, amelyek meg-
közelítőleg sem rendelkeznek olyan
nyersanyagokkal mint mi és ennek
ellenére, de azért pusztán mezőgaz-
dasági jellegű termelésükkel sokkal
magasabb életnivót tudtak polgáraik-

nak biztosítani. Nemcsak Dánia,
ianem a volt balti államok vagy
Finnország is példa erre. Magyar-
ország a modern nézőipar egyik
alapanyagával, az alumíniummal
gen nagy mennyiségben rendelke-
zik, szene és ma már kőolaja is
van, úgy hogy a mezőgazdasági
ermelése gépesíthető. A mezőgaz-
daság ujjaépítését szolgáló nyers-
anyagkészletek nagyrésze és az ipari
termeléshez szükséges szakmunka-
sok, valamint a gépipar jelentékeny
része is rendelkezésre áll.

Az első kérdés, amit meg kell
oldani, a pénz kérdése. Ma pengőnek
egy bizonyos árfolyama van a ru-
belhoz viszonyítva, ami talán eléggé
kedvező és mindenesetre növeli a
pengő stabilitását, azaz momentán
megakadályozza az inflációt. Ajánla-
tos volna, ha a kormány a stabili-
záció érdekében olyan nemzetközi
megállapodásokat dolgozna ki, ame-
lyek a pengő árfolyamát bizonyos
állandó árfolyamhoz rögzítenék akár
a font, akár a dollár, vagy a rubel
alapján. Ha a pengő árfolyama ál-
landó lenne, akár a mai, akár egy
más kulcs alapján bármelyik nagy-
hatalom valutájához, akkor az elő-
tűnik álló nehézségek sokkal kiseb-

bek lennének, mert a feltétlenül szük-
séges bevásárlásokat el tudnánk in-
tézni. A pengő iránti bizalom pedig
elsőrendű kérdése az egész ország
gazdasági életének. Alapot és bizto-
sítékokat kell találjunk ahhoz, hogy
a győztes államok garantálják a pengő
vásárlóértékét.

A gyakorlati teendők közül pedig
legelső fontossága a közlekedési há-
lózati teljes ujjaépítése. Nemcsak a
meglévő hálózat kijavítására és gyors
üzembehelyezésére gondolunk, ha-
nem új eddig elhanyagolt, vagy fel-
táratlan gazdasági vidékek bekap-
csolására is a közlekedési vérkerin-
gésbe. A magyar vasutakat teljesen
ujja kell építeni. Általában meg kell
szüntetnünk a tuldrága gőzvontatást,
a mind anyagi, mind személyzeti
vonatkozásban olcsóbb Diesel-moto-
ros teher megoldást kell alkalmazni.
Ennek az ágnak a kiépítése ma sok-
kal olcsóbb, mint a visszatérés a
régiről készült lokomotívokhoz. Az
üzemanyagul szolgáló gázolajat akár
természetes, akár szintetikus formá-
ban elő tudjuk állítani, részben a
meglévő jelentékeny barnaszénkész-
leteinkből, részben a kőolaj for-
rások segítségével. Ujjja kell szer-
vezni a folyami közlekedést is, ez
azonban már nemzetközi kérdés és
így nemcsak magyar probléma. Ki
kell építeni a magyar gazdasági vas-
utak összefüggő rendszerét. Mező-
gazdaságunk a földreform kezdeti
nehézségei után sokkal többet és
többfelé fog produkálni, mint bár-
mikor annakelőtte. Meg kell oldani
a termésértékesítés kérdését, de olyan
formában, hogy lehetőleg ne pénzért,
hanem gépekért, nyersanyagért és
iparcikkért álljanak ezek rendelkez-
zésre.

Nem tudunk és nem is lehet arra
berendezkednünk, hogy csak ma-
gyar földön előállított termékeket
fogyasszunk. Az egész világ egy
gazdasági egység és ebben nekünk
éppugy meg van a magunk helye,
mint bármely más államnak. Vannak
iparcikkek, amelyeket a külföld szí-
vesen vásárol tőlünk, mert az elő-
állítás nálunk olcsóbb, mint más-
hol, de ugyanígy van fordított vi-
szonylatban is. Az erőszakot elzár-
kozás tette lehetővé, hogy az olcsó
cseh ruhanemű hozzánk nem jutott
el, viszont a csehek nem vették tőlünk
a gabonát. A magyar iparcikk
elsőrendű volt és az is lesz, hiszen
a magyar szakmunkások kiválóak és
az ipar modernizálódott, tehát ha
ma megkezdjük a béketermelést, még
piacokat is tudunk szerezni, köny-
nyebben, mint máskor. Európa hosz-
szu ideje nélkülözi a közép és
a könnyű ipar termékeit, a magyar
termelés pedig elsősorban erre van
beállítva. A nehézipar termékeit egye-
lőre az ország maga fogja felszívni.
Piacként pedig elsősorban a Szov-
jetunióval kell számolnunk. A Szov-
jetunio remélhetőleg megadja a le-
hetőséget arra, hogy ujjaépítsük ipa-
runkat. Ne essünk kétségbe! Meg
van minden alapunk arra, hogy a
kezdő nehézségeit leküzdve vissza-
idézhezzük nemcsak a munkás bé-
két, hanem a sokkal nagyobb foku-
jólétet, mint amilyent eddig élvez-
hettünk. Ez természetesen nem hetek
vagy hónapok kérdése, hanem lehet,
hogy évek! De a cél egyszerű és
mindannyiunk közös munkája szük-
séges eléréséhez. Nehéz lesz, de
minél előbb hozzáfogunk, annál ha-
marább jutunk közelebb hozzá. Kö-
zös akaratunk meg kell hozza mind-
annyiunk békés és boldog Magyar-
országát.

László Iván.